

Reactie op het wetsvoorstel v. Meenen m.b.t. Leerrecht namens SWV VO Waterland & SWV PO Waterland

(M. van Zanten, directeur SWV VO & D. Olsthoorn, directeur SWV PO)

Het doel van de wet onderschrijven wij. Het expliciet benoemen van het recht op onderwijs is te prefereren boven het impliciet laten voortvloeien hiervan uit de leerplicht. De nadere invulling van de wet lijkt hier echter niet aan bij te dragen en onderschrijven wij niet.

In een reeds eerder geplaatste reactie van J. Biskop, directeur-bestuurder SWV Roosendaal-Moerdijk mede namens G. Huizinga, directeur-bestuurder SWV VO Roosendaal e.o. (ROOS VO) wordt een uitvoerig beeld geschetst van te verwachten gevolgen als dit wetsvoorstel ongewijzigd wordt overgenomen waar wij ons grotendeels in kunnen vinden. De volgende zaken willen wij onderstrepen:

Het principe dat ieder kind het recht heeft zich te ontwikkelen en daarmee ook recht heeft op onderwijs wordt ook door ons ten volle onderschreven.

Het simpelweg aanwijzen van een (allesbepalende) persoon, in dit wetsvoorstel een arts, om het leerrecht te garanderen vinden wij niet realistisch. De deskundigheid van een arts is zeer gewenst, in de huidige situatie is het ook al de arts die de toets voor vrijstelling doet. Maar van een jeugdarts kan niet verwacht worden dat deze ook de expertise heeft om het dekkend aanbod aan onderwijsvoorzieningen te beoordelen.

Dit wetsvoorstel legt geen enkele verbinding met een reeds lopend wetsvoorstel, waarin de beoordeling van de vrijstelling (juist) niet louter een zaak is van de medische sector, maar in samenspraak met onderwijs wordt opgepakt. Dit wetsvoorstel zou een terugkeer naar het medische model betekenen, waarbij het oordeel van de arts alles bepalend is. Waar het samenwerkingsverband passend onderwijs de taak heeft te zorgen voor een dekkend aanbod aan voorzieningen, gaat dit wetsvoorstel geheel voorbij aan die taak.

De indiener betoogt dat de aanwijzingsbevoegdheid van de arts door de gemeente kan vervallen en dat ook de behandelend arts hiervoor de aangewezen persoon kan zijn. Juist in het belang van het kind, is het maar de vraag of de behandelend arts (die nu is uitgesloten in de huidige Leerplichtwet) hiervoor de meest gekwalificeerde persoon is en tot een onafhankelijk oordeel kan komen.

In het derde deel van het wetsvoorstel voegt de indiener, die eerder heeft aangegeven kritisch te zijn op toegenomen bureaucratie, een flinke laag bureaucratie toe door het samenwerkingsverband tussen school en jeugdarts/gemeente te plaatsen en daarbij een systematiek van verzuimregistratie in het vooruitzicht te stellen. De meldingsplicht van het samenwerkingsverband leidt daarbij tot een

bijzondere constructie. Deze wet grijpt stevig in in de rolverdeling tussen schoolbesturen en samenwerkingsverbanden. Waar de minister in de onlangs gepresenteerde 25 verbeterpunten passend onderwijs nog uitgaat van verheldering en aanscherping van de rollen, gooit dit voorstel de rollen juist weer door elkaar. Samenwerkingsverbanden gaan een deel van de zorgplicht van scholen overnemen, omdat ze een meldplicht krijgen van verzuim bij de jeugdarts. Hiermee worden samenwerkingsverbanden operationele organisaties, met een dito aan bureaucratie (waar minister Slob op 16 november nog stelde dat de bureaucratie en mate van overhead en organisatie bij samenwerkingsverbanden juist klein moet zijn). Samenwerkingsverbanden hebben geen ingeschreven leerlingen, maar moeten nu wel in de verzuimadministratie treden en de meldingen die scholen nu al doen vanuit zorgplicht naar de gemeentelijke jeugdarts, gaan overnemen. Dit heeft geen enkele toegevoegde waarde en ontkracht juist de zorgplicht van scholen. Wat wel kan (én binnen de huidige wetgeving) is dat samenwerkingsverbanden inzicht krijgen in het verzuim en de redenen van verzuim en in overleg treden met de jeugdartsen over de aansluiting van onderwijsondersteuning en gezondheid en jeugdhulp. Bovendien vraagt dit om ontwikkeling van allerlei koppelingen in de ict (van school naar samenwerkingsverband en van samenwerkingsverband naar jeugdarts): onnodig, duur en arbeidsintensief. Samenwerkingsverbanden moeten alleen verzuimgegevens krijgen in een casus, waar thuiszitten dreigt om daarmee het gesprek aan te gaan met alle betrokkenen.

Opmerkelijk is het element 'doorzettingsmacht' dat door de indiener geheel in het domein van de medische zorg (jeugdarts en behandelend arts) wordt getrokken. Wat rond thuiszitters al goed is georganiseerd en in onze regio zo geregeld is dat er geen sprake is van machtsdiscussies maar 'echte doorzettingskracht' (samen met RMC's, thuiszittersafspraken in de regio) wordt hiermee in één klap weggevaagd.

De indiener interpreteert de Leerplichtwet in relatie tot het VN-verdrag handicap op een zodanige manier dat het lijkt alsof volledig inclusief onderwijs op dit moment al een verplichting is, hetgeen niet juist is en concludeert tevens, in onze optiek zeer ongepast, dat hoogbegaafdheid als een handicap wordt gezien.

Terwijl het ministerie van VWS en OCW én de samenwerkingsverbanden PO en VO en gemeenten doende zijn om de aansluiting onderwijs en jeugdhulp te verbeteren, wordt in dit wetsvoorstel uitgegaan van een onverenigbaarheid: óf-óf in plaats van én-én. Dit is oud denken, getuige de drie onderwijs-zorg brieven die in deze kabinetsperiode zijn verschenen.

Wij stellen voor:

- Eerst werk maken van wetsvoorstellen die er al liggen, zoals het wetsvoorstel over doorzettingsmacht (daarbij de term 'doorzettingsmacht' te vervangen door de term 'doorzettingskracht') en een kleine aanpassing aan de variawet (zodat het mogelijk wordt leerlingen langer buiten de eigen school locatie onderwijs te bieden).
- Dit wetsvoorstel intrekken en onderwijsrecht op een andere manier borgen in de wetgeving in samenhang met de 25 verbeterpunten passend onderwijs.
- Vaart te maken met gecombineerde budgetten onderwijs en zorg in de scholen.

- De jeugdartsen beter voor te bereiden op een taak als adviseur in/volgens de protocollen M@zl en MAS. Waarbij zij (liefst bindende) uitspraken doen over de belastbaarheid van een jongere/leerling/kind en hooguit advies geven over volgen van thuisonderwijs.
- Niet alle expertises op één hoop te gooien maar te verbinden: advies over de aanpak, onderwijsplek en niveau is het terrein van de samenwerkingsverbanden en orthopedagoog/schoolpsycholoog.